Õppimise müüdid ja kuidas neid õppeprogrammides vältida

NB! Esitan täna siin mitut lihtsustust hariduspsühholoogia teadmistest!

KADRI KALLE
28.10.2026

ZERO WASTE ESTONIA

TALLINNA ÜLIKOOL

EKHÜ
Eesti Keskkonnahariduse Ühing

Alustame sellest: mida oleks võimalik selles teemas 45 minuti jooksul õppida? Mis oleks realistlik õpieesmärk?

- ...

Minu seatud õpieesmärk (vaatame lõpus, kuidas läks :))

- Teil on vähemalt üks hariduspsühholoogiast lähtuv küsimus, mida tulevikus oma ja/või teiste õpitegevuste kohta küsida.

Mida peate ise õppimise müütideks? Miks?

- Mida rohkem õpetaja räägib, seda rohkem laps õpib - ei suuda kõike vastu võtta
- ühekordsest õpetamisest ei piisa, peab kordama - miks kordamine aitab?
- kõik on võrdsete võimetega, kõigile samasugune lähenemine
- tüdrkud ei oska inseneeria valdkonda
- kui õpilased tegutsevad, siis tähendab, et nad õpivad - hands-on ei tähenda, et on minds-on, ei pruugi olla mõttega teema juures + võistlus võtab tähelepanu õppimiselt
- õppida polegi vaja, AI annab vastused - tuleb osata ka aru saada, kas AI vastab õigesti
- praktika enne, teooria pärast on efektiivne - ebakindel õpilane ei julge teha
- mida kõrgem haridustase, seda parem õpetaja - teooria tundmine ei võrdu oskustega
- kirjapanemine aitab õppida - kirjasolev ei tähenda, et oleks meeles ja kasutuses
- õpilane on alati valmis uudishimuks - uudishimuks peab ka olema kultuur
- kui me hindeid ei paneks, siis õpilased ei õpiks üldse - piits ja präänik on head motiveerijad

Mis on üldse õppimine?

Kogemine

ei ole tingimata füüsiline tegevus

+

Kogetu korrastamine

ehk sügavam mõtlemine

Nt ainult tajupõhised, käelised tegevused, ainult kellegi jutu kuulamine

Probleemi lahendamine (eelteadmiste aktiveerimine, algab uue teadmise loomine)

Nt ainult abstraktsed mõisted ja teooria, teksti kopeerimine, puudub arusaam seosest päriseluga

Probleemi üle arutlemine, teooriaga ühendamine (eelteadmistega tähenduslik sidumine, uus teadmine)

Mõlemaks peab aega jääma - õppija peab ise uue teadmise konstrueerima ja oma peas eelteadmistega siduma.

Info jagamine või kogemine ≠ selle õppimine

Mida on õppimiseks vaja?

Millele õppija mõtleb?

- Kas tema peas tekivad küsimused teema vastu?
- Millised küsimused tal tekivad?
- Kas ta saab otsida vastuseid kõigepealt oma peast (aktiveerida eelteadmised) või juba etteantud materjalist?
- Kas tal on võimalus neid küsimusi ja vastuseid kaaslaste JA õpetajaga arutada?
- Kas talle antakse võimalust ja aega mõelda, mis on selle teema/tegevuse tähendus tema jaoks?

Mida õppija tunneb?

- Emotsionaalselt turvaline olla
- Usub, et saab õpitegevusega hakkama
- Uudishimu, segadus, üllatus

Suur ja nüansirohke teema!

Kuidas vältida õppimise müüte?

Mõned mõtted:

- Alusta sellest, et küsid mida õppijad teemast juba teavad. (küsimus peaks olema konkreetne)
  - Mille järgi saad aru, et tegu on kalaga? (Miks vaal pole kala?)
- Küsi avatud **sisulisi** küsimusi kogu õpitegevuse jooksul, nii et vastus poleks paberilt/slaidilt leitav - uudishimu ärgitamine, eelteadmiste aktiveerimine oma peast
  - Miks kala kiiresti haisema läheb?
  - Kus võiks kala süda paikneda? Miks seal?
- Lase õppijatel omavahel arutleda, anna piisavalt selleks aega!
- Eksperteadmine võiks tulla viimasena, alles pärast ise nuputamist - aga kindlasti peaks tulema!
- Valetõlgendused/arusaamad peaks saama eksperdi-poolse vastuse ja põhjenduse (grupitöödele peaks alati järgnema ühine analüüs)
- Käelise tegevuse, looduskogemuse juures peaks alati käima selle mõtestamine - miks me seda teeme? Kuidas see on meie tänase teemaga seotud? Kuidas see on keskkonnaharidus? Kuidas see minu (õppija) eluga seostub?

Kui te täna mõeldut ja kuuldut hiljem uuesti ei **meenuta** ja ei kasuta, siis ka siin sügavamat õppimist ei toimunud :)

- Räägi **täna** õhtul/**homme** hommikul kellelegi millest rääkisime.
- Mõtle **paari päeva** pärast kuidas saaksid seda oma töös rakendada.
- Mõtle **järgmise nädala** algul: mis on õppimise puhul kõige olulisem?
- Meenuta **kadripäeval**, mida Kadriga täna rääkisid :)

- Mida rohkem kordi õpitut unustada ja meenutada, seda tugevamaks see mälujälg muutub.

Minu seatud õpieesmärk (vaatame lõpus, kuidas läks :))

- Teil on vähemalt üks hariduspsühholoogiast lähtuv küsimus, mida tulevikus oma ja/või teiste õpitegevuste kohta küsida.

Seda tasub uuesti küsida alles järgmisel nädalal ja hiljem.

Viited

- Bjork, R. A., Dunlosky, J., & Kornell, N. (2013). Self-regulated learning: Beliefs, techniques, and illusions. Annual review of psychology, 64, 417-444.
- Brown, P. C., Roediger III, H. L., & McDaniel, M. A. (2014). Make it stick.
- Chi, M. T., & Wylie, R. (2014). The ICAP framework: Linking cognitive engagement to active learning outcomes. Educational psychologist, 49(4), 219-243
- Dweck, C. S. ja Yeager, D. S. (2019). Mindsets: A view from two eras. Perspectives on Psychological Science, 14(3), 481–496.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. Review of Educational Research, 74, 59–109.
- Hohnen, B., & Murphy, T. (2016). The optimum context for learning; drawing on neuroscience to inform best practice in the classroom. Educational & Child Psychology, 33(1), 75-90.
- Jacobson, M. J., Markauskaite, L., Portolese, A., Kapur, M., Lai, P. K., & Roberts, G. (2017). Designs for learning about climate change as a complex system. Learning and instruction, 52, 1-14.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness. Guilford Press.
- Toomela, A. (2017). Minu Ise areng: inimlapsest Inimeseks. Tartu: Väike Vanker
- Uusberg, A. (2017). Töömälu ja õppimine. K. Aus ja G. Arro (toimetajad), "Õppimine ja psühholoogia".
- Vogl, E., Pekrun, R., Murayama, K., & Loderer, K. (2020). Surprised–curious–confused: Epistemic emotions and knowledge exploration. Emotion, 20(4), 625–641.

Aitäh!

kadri.kalle@zwee.org